

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

THE BURKA AVENGER & MODIG

Hur kan man använda sig av populärkultur i sin religionsundervisning?

En religionsdidaktisk uppsats

Hidiana BarDavid

Religionsvetenskap för ämneslärare 61-90hp

Uppsats 15hp

Vårterminen 2015

Examinator: Jennie Ahlgren

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Syfte	3
2.1 Frågeställningar.....	3
2.2 Avgränsningar.....	4
3. Metod	5
3.1 Filmanalys.....	6
3.2 Material.....	7
3.3 Tidigare forskning.....	8
3.4 Teori	14
4. Bakgrund.....	15
4.1 Religionskunskap 2.....	15
4.2 Populärkultur	16
4.3 The Burka Avenger (2013).....	17
4.4 Modig (2012)	17
5 Resultat	18
5.1 Hur kan jag använda mig av The Burka Avenger i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet ”Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet” i Religionskunskap 2 i Gyl I?.....	18
5.2 Hur kan jag använda mig av Modig i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet ”Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet” i Religionskunskap 2 i Gyl I?	21
6 Diskussion av resultat.....	24
7 Sammanfattning	27
8 Källförteckning.....	29
8.1 Käll- och litteraturlista	29
8.2 Elektroniska källor	30
8.3 Filmer/Serier.....	30

I. Inledning

”Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.”¹

Under mina fyra år på lärarutbildningen har jag hittills haft tre olika VFU-perioder där jag har mött många olika elever. Det största problemet jag har stött på är att vissa elever sällan är engagerade eller intresserade av att gå på lektionerna, och när dem väl är på lektionerna visas inget engagemang. När jag frågar eleverna jag har undervisat varför de inte vill gå på lektionerna så är deras svar ”det är tråkigt”. Det blir inte något banbrytande, det blir inget intressant i att sitta och titta på en lärare hela tiden. Ett av läraryrkets uppdrag är att fostra goda medborgare.² Det är barnen och ungdomarna som är vår framtid och därför måste deras utbildning få dem att vilja fortsätta lära. Det är viktigt att barnen och ungdomarna blir motiverade och vill fortsätta att lära sig genom hela sitt liv. Därför är utbildning väldigt viktigt, för utan utbildning kan inte barnen och ungdomarna ta sig vidare i nästa steg i livet.

Hur ska man som lärare hålla sig till kursplanen för religionsämnet men ändå lyckas intressera eleverna? Kursplaner är styrdokument som lärare måste följa men det går att göra kursplanerna till något annorlunda med en mer uppfinningsrik didaktik.³ Dagens ungdom lever väldigt mycket på sociala medier och spenderar väldigt mycket tid på att titta på film och/eller på olika sorters tv/dataspel. Därför försöker jag alltid att hitta kopplingar mellan någon sorts populärkultur och mina religionsundervisningar. Film och tv-spel är så mycket mer än bara underhållning idag!⁴ Eleverna blir chockade över att något så ”kul” som t.ex. tv-spel eller film kan ha någon sorts koppling till religionsundervisningen.

---

¹ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 5, Stockholm: Skolverket

² Ibid, s 5

³ Malin Löfstedt, 2011, *Religionsdidaktik – mångfald, livsfrågor och etik i skolan*, s 12, Lund: Studentlitteratur

⁴ Ibid, s 61

Läraryrket kan ses som ett av de viktigaste yrkena, beroende på vem man frågar. Men en lärare skall få sina elever motiverade och få dem att vilja lära sig. Man vet redan att utbildning är viktigt och på senare år kan man inte längre som en ungdom börja jobba direkt efter högstadiet. Det finns inte många som anställer ungdomar utan att de har gått klart högstadiet. Förr krävdes det inte mer än en gymnasial utbildning för att få ett jobb, men dagens samhälle har utvecklats väldigt mycket. Därför är det viktigt att eleverna motiveras och blir engagerade i sin utbildning och får viljan till att fortsätta utbilda sig efter att man har tagit studenten.

2. Syfte

Syftet med uppsatsen är att göra en didaktisk fallstudie för att se hur man kan använda sig av populärkultur i sin religionsundervisning på gymnasiet. Tv-serien *The Burka Avenger* och filmen *Modig* är populärkulturen som kommer att användas i undersökningen. Syftet med uppsatsen är också att undersöka hur man kan använda sig av populärkultur för att intressera och engagera eleverna i religionsundervisningen.

2.1 Frågeställningar

- Hur kan jag använda mig av *The Burka Avenger* i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet *Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet* i Religionskunskap 2 i Gy11?
- Hur kan jag använda mig av *Modig* i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet *Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet* i Religionskunskap 2 i Gy11?

2.2 Avgränsningar

Den ursprungliga tanken med uppsatsen var att undersöka hur man kunde använda sig av enbart tv-serien *The Burka Avenger* i sin religionsundervisning och hur man kunde koppla serien till det centrala innehållet för religionskunskap 2 på Gymnasiet. Men efter att ha gjort flera eftersökningar kunde jag bara få tillgång till ett avsnitt av serien då jag sökte efter mitt källmaterial. Enligt flera sökningar jag gjorde skall det finnas flera avsnitt ur säsong 1 publicerade⁵ och detta bekräftar även *IMDB* (den största filmdatabasen på internet).⁶ Jag har dock bara tillgång till avsnitt 1 ur första säsongen, jag har gjort flera sökningar runt om på nätet men har inte kunnat hitta resterande avsnitt tillgängliga. Därför är den första avgränsningen för undersökningen väldigt naturlig och jag kommer att använda mig av enbart ett avsnitt av *The Burka Avenger*. Nackdelen med att bara ha ett avsnitt av tv-serien för denna sorts undersökning är att det inte är tillräckligt med källmaterial att undersöka för att kunna göra en bra undersökning.

Jag har därför försökt hitta en liknande tv-serie eller animerad film som behandlar samma sorts ämne som *The Burka Avenger* gör. Därför är också filmen *Modig* källmaterial för undersökningen. Anledningen till att jag har valt *The Burka Avenger* och *Modig* för undersökningen är för att båda filmerna är animerade och båda filmerna behandlar på ett sätt samma ämne och det är kvinnans roll i ett samhälle. Skillnaden mellan de två är att *The Burka Avenger* utspelar sig i ett fiktivt muslimskt samhälle och *Modig* utspelar sig i ett fiktivt forntida Skottland.

Den tredje och sista avgränsningen som har gjorts för uppsatsen är att jag kommer enbart kommer fokusera på det centrala innehållet *Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet* som finns i Religionskunskap 2 i Gy11.⁷ Anledningen till att jag har valt just detta centrala innehåll är för att jag tycker att det är ett intressant mål att arbeta med i religionsundervisningen och för att jag tycker att det inte läggs så mycket fokus i religionsundervisningen på vilken betydelse religioner och livsåskådningar har för människors identitet, gemenskap, tillhörighet och syn på jämställdhet.

---

⁵ The Burka Avenger, 2015. <http://www.burkaavenger.com/about> (Hämtad 2015-05-22)

⁶ *IMDB.com*, INC, 1990-2015. <http://www.imdb.com/title/tt3091810/> (hämtad 2015-05-22)

⁷ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 137, Stockholm: Skolverket

3. Metod

Eftersom uppsatsen syftar till att undersöka hur man kan använda sig av populärkultur som *The Burka Avenger* och *Modig* i sin religionsundervisning är undersökningen en uppsats med ett didaktiskt inslag. Därför anser jag att den mest lämpliga metoden för en uppsats med ett didaktiskt inslag som denna är att använda sig av en kvalitativ metod.

En kvalitativ metod passar bäst in på den undersökningen jag gör. En kvalitativ forskning går ut på att försöka beskriva hur, vad och varför till skillnad från en kvantitativ forskning som ger ett resultat i siffror. Forskaren som använder sig av en kvalitativ metod studerar och tolkar materialet som man har för undersökningen och försöker hitta röda trådar i materialet.⁸ Med andra ord ger en kvalitativ undersökning ett djupare och mer analyserande svar än vad en kvantitativ undersökning skulle ge.⁹ När man gör en kvalitativ undersökning som denna undersöker man innebörden och egenskaper av ett visst ämne för att klargöra vad det innebär.¹⁰

Det är viktigt för resultatet av undersökningen att både avsnittet ur *The Burka Avenger* och filmen *Modig* har analyserats utifrån en filmanalysmodell för att visa vad det är man faktiskt har fokuserat på under avsnittet och filmen. Eftersom att populärkultur utgör en stor del i vardagen är det också enkelt att använda sig av populärkultur i skolundervisningen. Men det är dock viktigt att man som lärare tänker på att eleverna ska ha ett kritiskt förhållningssätt till hur t.ex. religion eller historia kan användas i populärkulturen¹¹, det är viktigt att man är källkritisk till olika källor som man väljer att använda sig av i sin undervisning och det gäller även populärkultur.

---

⁸ Alan Bryman, 2008, *Sambällsvetenskapliga metoder*, s 340, Liber: Malmö

⁹ Thomas Ekstrand m.fl., 2011, *Religionsvetenskap – en inledning*, s 130, Studentlitteratur: Lund

¹⁰ Carl-Henric Grenholm, 2006, *Att förstå religion – metoder för teologisk forskning*, s 151, Studentlitteratur: Lund

¹¹ Bengt Liljegren m.fl., 2012, *Att undervisa i historia – tusen och ett sätt att inspirera sina elever*, s 173, Studentlitteratur: Lund

3.1 Filmanalys

De vanligaste filmanalyserna brukar oftast syfta till att man ska förstå vad filmen i fråga vill uppnå hos betraktaren och hur filmen gör det.¹² Men eftersom uppsatsen handlar om att undersöka hur jag kan använda mig av populärkultur som dessa två i min religionsundervisning är det inte aktuellt att använda mig av frågor som ”vad vill filmen uppnå?” och ”vad berättar filmen?”. Syftet med uppsatsen är att fastställa om avsnittet ur *The Burka Avenger* och filmen *Modig* kan användas i religionsundervisningen ur ett didaktiskt perspektiv. Undersökningen riktar sig också in på det centrala innehållet ”Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet”¹³ som finns i Religionskunskap 2 för gymnasiet. För att uppnå betyg A i religionskunskap 2 måste eleverna uppnå vissa kunskapskrav. Jag väljer dock att bara visa de kunskapskrav för betyg A som berör det centrala innehållet som uppsatsen syftar till att undersöka.

- ”I sin analys förklarar eleven **komplexa** samband och drar **välgrundade och nyanserade** slutsatser om hur de förhåller sig till aktuella samhällsfrågor.”¹⁴
- ”Vidare kan eleven **utförligt och nyanserat** redogöra för hur religioner och livsåskådningar kan ha betydelse för människors upplevelse av identitet.”¹⁵

Därför är det bra att de frågor som jag kommer att använda för filmanalysen är kopplade till det centrala innehållet och kunskapskraven för religionskunskap 2. Dessa frågor kan mer ses som ett observationsschema för att det ska bli enklare att svara på frågeställningarna för undersökningen.

- Vilken religion (om någon) riktar sig *The Burka Avenger* respektive *Modig* in sig på?
- Vilken betydelse (om någon) har religionen i *The Burka Avenger* respektive *Modig* för t.ex. synen på jämställdhet?
- Spelar religionen stor roll i *The Burka Avenger* respektive *Modig*?
- Verkar det finnas någon sorts identitetskris i *The Burka Avenger* respektive *Modig* hos huvudkaraktären/huvudkaraktärerna och/eller övriga karaktärer?

---

¹² Magnus Hermansson Adler, 2009, *Historieundervisningens byggstenar – grundläggande pedagogik och ämnesdidaktik*, s 157, Liber: Stockholm

¹³ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 137, Stockholm: Skolverket

¹⁴ Ibid, s 138

¹⁵ Ibid, s 138

3.2 Material

Det material som kommer att användas för undersökningen är det första avsnittet ur tv-serien *The Burka Avenger*, filmen *Modig* samt kursplanen religionskunskap 2 för gymnasiet. Det är dessa tre som kommer att utgöra huvudmaterialet för undersökningen. Det centrala innehållet som kommer vara i fokus för undersökningen kan hittas i kursen religionskunskap 2 och är ”Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet”.¹⁶

---

¹⁶ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 137, Stockholm: Skolverket

3.3 Tidigare forskning

I antologin *Between Sacred and Profane: researching religion and popular culture* skriver Gordon Lynch om hur intresset för relationen mellan populärkultur och religion har exploderat och blivit mycket större. Lynch skriver inledningsvis att det är under de senaste trettio åren som många forskare har fokuserat på studiet av religion, medier och populärkultur. Det är forskare inom teologi, sociologi och antropologi som har valt att forska kring religion och populärkultur.¹⁷

Det Lynch syftar på som har exploderat är just studiet av religion och populärkultur. Det var inte lika aktuellt för över 30 år sen att studera relationen mellan populärkultur och religion eftersom man ansåg att det inte fanns någon relation mellan de två ämnena. Men när media, film, musik och liknande började slå igenom riktigt i samhället insåg man också att det kanske kan finnas vissa kopplingar mellan religion och populärkultur. Forskare har därför använt studiet av religion och populärkultur för att utforska vardagen och genom deras studier av religion och populärkultur kan vi få insikt i hur människor bygger och underhåller den värld de lever i.¹⁸

Lynchs antologi syftar till att svara på frågor som till exempel hur religiösa samfund, identiteter och ritualer kan omvandlas av populärkultur så som internet, film, musik och teater. Ett exempel som lyfts i antologin är när tv-kanalen BBC år 2006 gick ut med att dem skulle göra en modern tolkning av Jesus sista dagar i livet och skulle sända det under påsken 2006. Jesus sista dagar skulle återberättas i en modern tolkning och spelas in på gatorna i Manchester, och musikband skulle spela musiken till teatern.¹⁹ Detta moderna vis av att återberätta Jesus sista dagar i livet mottogs gott av befolkningen och de flesta tyckte att det var ett bra och givande sätt att återberätta detta. Även icke-religiösa människor uppskattade det.²⁰ Avslutningsvis skriver Lynch att studiet av populärkultur och religion kan bredda våra kunskaper om begreppen religion. Han skriver att det kan göra oss mer medvetna om teologiska och ideologiska antaganden som kan kopplas ihop med religion.²¹

---

¹⁷ Gordon Lynch (red.), 2007, *Between sacred and profane – researching religion and popular culture*, s 2, London: IB Taurius & CO

¹⁸ Ibid, s 20

¹⁹ Ibid, s 63

²⁰ Ibid, s 64

²¹ Ibid, s 159

Artikeln "*Lessons in pop – does pop culture belong in the classroom?*" är skriven av en amerikansk journalist som heter Caralee Adams. Artikeln handlar om det är bra att använda sig av populärkultur i klassrummet och vilken funktion det i så fall skulle fylla.

I artikeln får man läsa om hur Adams följer en historielärare i en sjunde klass. Läraren i fråga ville visa för sina elever att historieämnet är en del i vår vardag oavsett om man tänker på det eller inte. Läraren bad varje elev att hitta någon sorts historisk referens i en animerad serie som heter *A far side*, tv-serien *Simpsons* och liknande. Läraren upptäckte att eleverna blev otroligt intresserade och alla gjorde sitt yttersta för att hitta några historiska referenser i tv-serier och liknande. Läraren säger också att "if you don't capture their interest, the basics don't get taught".²²

Läraren i artikeln berättar dock för Adams att det är viktigt att välja rätt sorts populärkultur i sin undervisning, för annars fyller det inte syftet. Men hur skall man som lärare veta vilken populärkultur som anses vara "rätt" och vilken populärkultur som anses vara "fel"?

Redaktören av hemsidan www.TEACHhub.com Annie Coudron säger att det tar tid att ta in populärkultur i klassrummet. Anledningen till att det tar tid är för att läraren först måste hitta aktuell populärkultur som kan passa in i undervisningen.²³ Coudron säger också att man inte bara kan visa en film utan att tänka på i vilket syfte filmen används för och hur den kan hjälpa eleverna i deras undervisning. Man måste låta eleverna få veta i förväg vad man ska visa dem och i vilket syfte så att eleverna förstår att det inte är för nöjets skull man tittar på en film, utan det är för undervisningssyfte.²⁴ Man kan inte heller veta vilken populärkultur som är fel eller rätt innan man först har läst sig in på arbetsområdet. När man väl har läst sig in på arbetsområdet som eleverna ska undervisas i vet man också vad för sorts populärkultur som är aktuell.

---

²² Caralee Adams, *Lessons in Pop – does pop culture belong in the classroom?*, 2011.

<http://www.scholastic.com/teachers/article/lessons-pop>, s 37 (Hämtad 2014-05-22)

²³ Ibid, s 37

²⁴ Ibid, s 38

Pop culture, crime and pedagogy är ett paper som är skriven av fyra amerikanska studenter som går att återfinna i en bok som heter *Journal of criminal justice education*. Syftet med deras paper var att undersöka hur man kan använda sig av populärkultur som film, skönlitteratur och musik i juridikkurser på universitet eller högskola.²⁵ Med andra ord är deras paper inriktat på populärkultur och juridik. I studenternas paper har dem lyft upp fyra olika modeller över hur man kan använda sig av populärkultur i klassrummet på bästa sätt. De olika modellerna har olika namn och de är alla döpta efter den professorn som har konstruerat modellen i deras undervisning.

Den första modellen heter *Cranford* och menar att innan man börjar analysera populärkultur måste man först ha läst in sig på ämnet i fråga. Om studenterna skall se på en film som behandlar juridik skall de först läsa sig in på de olika juridiska lagarna och på så sätt ha bättre förståelse för dem när de tittar på filmen.²⁶

Den andra modellen heter *Holmes* ämnar till att studenterna skall engagera sig i sina studier i form av musik och filmer som är relevanta. Modellen är indelad i tre faser, den första är ”exploration and discovery” och innebär att studenterna först läsa sig in på ämnet. Den andra fasen heter ”investigation and interpretation” och innebär att studenterna nu ska fördjupa sig mer i det ämnet det har upptäckt i den första fasen och här ska studenterna försöka hitta en film, ett musikstycke eller något liknande för att relatera till det de har hittat i fas 1. Den tredje och sista fasen heter ”analysis and implication” och fungerar mer som en reflektion av det studenterna har kommit fram till i de två första faserna.²⁷

Den tredje modellen heter *Fisher*. Den går ut på att ständigt visa filmer för studenterna som behandlar ämnet som berörs i klassrummet. Efter varje film får studenterna sitta och analysera filmerna själva för att sen diskutera med resterande av klassen.²⁸

Den fjärde och sista modellen heter *Gates* och har speciella riktlinjer som man ska följa när det kommer till att analysera populärkultur i klassrummet. Det är mer av en vanlig filmanalysmodell som skall följas och man skall svara på frågor som till exempel: Har filmen ett speciellt budskap? Finns det olika stereotyper i filmen? Hur porträtteras de olika karaktärerna?²⁹

---

²⁵ Angela M. Nickoli, m.fl., *Pop culture, crime and pedagogy*, 2003, DOI: 10.1080/10511250300085711, s 149 (Hämtad 2015-05-23)

²⁶ Ibid, s 153

²⁷ Ibid, s 154

²⁸ Ibid, s 154

²⁹ Ibid, s 154

I *Using The Simpsons in EFL Classes* skriver John Rucynski English as a Foreign Language (EFL) är den engelska motsvarigheten till Svenska som Andraspråk (SVA).³⁰ EFL är ett ämne där lärarens pedagogiska kompetens sätts på prov eftersom man skall lära elever som inte har engelska som sitt första språk. Rucynski skriver att det är bra att använda sig av populärkultur i EFL-undervisningen för att man kan på ett enklare sätt få eleverna att förstå och lära sig ett nytt språk och ett lands kultur. Rucynski har fokuserat på den amerikanska producerade animerade TV-serien *The Simpsons* i artikeln. Artikeln är skriven för att hjälpa och inspirera andra lärare hur man kan använda sig av populärkultur i sin undervisning för att underlätta det för sina elever.

Rucynski skriver att det kan vara bra att använda sig av *The Simpsons* eftersom serien fokuserar mycket på amerikansk kultur och det kan vara bra för icke-amerikanska elever att titta på för att kunna enklare förstå den amerikanska kulturen istället för att bara läsa om det och inte få se det. *The Simpsons* är en världskänd serie och Rucynski menar att tv-serien kan bryta barriärer mellan amerikanska och icke-amerikanska studenter.³¹ Rucynski skriver vidare att även fast tv-serien är ett bra alternativ av populärkultur att använda i EFL-undervisningen måste läraren också tänka på problematiken med *The Simpsons*. Tv-serien är trots allt amerikansk och använder sig av lite mer avancerade amerikanska slang och uttryck, vilket kan vara svårt för icke-amerikanska elever och studenter att förstå. Här måste läraren hjälpa EFL-eleverna att förstå.³²

Rucynski skriver också att det är vanligt att lärare tror att *The Simpsons* enbart fokuserar på humor, vilket den gör mestadels, men man kan använda sig av vissa avsnitt i sin undervisning för att lyfta upp ämnen som könsroller och genus. Ett avsnitt som lyfts upp i artikeln är då Marge Simpsons (mamman i familjen) får ett jobb på det lokala kraftverket men blir sparkad eftersom hon vägrar dejta chefen. Avsnittet behandlar problematiken kring sexuella trakasserier och könsroller på jobb på kvinnor.³³

---

³⁰ John Rucynski Jr, *Using The Simpsons in EFL classes*, 2011, http://americanenglish.state.gov/files/ae/resource_files/49_1_3_rucynski.pdf, s 8 (Hämtad 2015-07-01)

³¹ Ibid, s 9

³² Ibid, s 9

³³ Ibid, s 11

Thomas Turner, docent i pedagogik, har skrivit kapitlet ”*Using popular culture in the social studies*” i boken *How to do it*. Huvudsyftet med Turners text fokuserar på varför man ska använda sig av populärkultur i samhällsundervisningen. Han lyfter upp flera punkter om varför och hur man kan använda sig av populärkultur i förhållande till styrdokumentet för ämnet. Den främsta punkten som Turner lyfter upp är att populärkulturen spelar så pass stor roll i människors liv och främst i ungdomars liv eftersom populärkultur är kopplat direkt till ens individuella intressen och liknande.³⁴ Men Turner skriver också att trots att elever och studenter är influerade ständigt av populärkultur måste läraren i fråga som har tänkt använda sig av populärkultur i sin undervisning först undersöka populärkulturen så att den är aktuell för det arbetsområde man ska gå igenom med sina elever/studenter. Därför är det också, enligt Turner, viktigt att läraren tar tid på sig för att förstå populärkulturen som eleverna/studenterna påverkas av.³⁵

Turner skriver också att det är viktigt att lärare lyfter populärkulturen på ett bra sätt i sin undervisning då populärkulturen spelar så pass stor roll i elevernas dagliga och sociala liv. TV är till exempel en väldigt stor del i majoriteten av alla människors liv och, enligt Turner, speciellt i unga människors liv då de spenderar mycket tid på att titta på TV-serier och liknande. Därför kan eleverna bli påverkade av populärkulturen, och det kan man som lärare ta fördel av.³⁶

---

³⁴ Thomas N. Turner, *Using popular culture in the social studies. How to do it series. Series 2, No. 9*, 1979, <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED178421.pdf>, s 3 (Hämtad 2015-07-04)

³⁵ Ibid, s 3

³⁶ Ibid, s 5

Curriculum and Popular Culture: Building bridges and making waves är en undersökning som har gjorts av läraren Ernest Marnell som utgavs år 2000. Undersökningen som Marnell har gjort syftar till att undersöka huruvida man kan använda sig av populärkultur som film, musik och böcker i sin undervisning för att hjälpa sina elever till att nå lärandemålen på ett lättare sätt än vanligtvis.³⁷ Undersökningen som Marnell har gjort med sina high school-elever sträcker sig över två månader.³⁸ Eleverna ska, efter att ha uppnått lärandemålen, ha utvecklat en analytisk förmåga där de kan analysera samhället och det ska hjälpa dem att förstå världen.

Marnell menar också att använda sig av relevant populärkultur i förhållande till lärandemålen kan göra att eleverna enklare kan dra paralleller mellan det arbetsområde de håller på med och verkligheten. De kan lära sig att göra olika kopplingar med hjälp av populärkulturen eftersom det är en så pass stor del av deras dagliga liv.³⁹ Det han valde att fokusera på var hur eleverna kan koppla ihop populärkultur med det de går igenom i lärandemålen, hur de kan koppla ihop populärkultur med deras vardagliga liv, om de kan hitta likheter/skillnader hur populärkulturen skiljer sig från det vardagliga livet och hur de kan argumentera för sin sak.⁴⁰ Den populärkultur som Marnell använde sig av i undersökningen var *Gudfadern*, *Free Carl Lee* och *Odysseys*.

Resultatet av Marnells undersökning är att eleverna, med hjälp av populärkulturen, enkelt kunde dra paralleller med samhällets normer och vad som anses vara rätt eller fel i vårt samhälle. Deras diskussioner handlade mycket om hur de fiktiva karaktärerna i filmerna respektive boken hade levt om de hade levt i dagens samhälle och inte förr. Problematiken som Marnell dock kan se med att använda sig av populärkultur i sin undervisning är att man först måste ha en relativt bra relation till sina elever, eftersom mycket populärkultur väcker känslor. Som lärare måste man veta vad eleverna kan se och vad som kan bli negativt för dem.⁴¹ En lärare som bryr sig mer om sina elevers välmående och att de ska uppnå lärandemålen når mer positiva resultat genom att återkoppla sin undervisning till lärandemålen än en lärare som bara försöker mata eleverna med kunskap utan att återkoppla något.⁴²

---

³⁷ Ernest Morell, *Curriculum and Popular Culture: Building bridges and making waves*, 2000, s 3, <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED442720.pdf> (Hämtad 2015-07-07)

³⁸ Ibid, s 12

³⁹ Ibid, s 5

⁴⁰ Ibid, s 12

⁴¹ Ibid, s 29

⁴² Ibid, s 29

3.4 Teori

I den tidigare forskningen som jag har presenterat i min uppsats så kan man se att all den tidigare forskning som jag lyft upp är positiva till att använda sig av populärkultur i skolundervisningen så länge den uppfyller en viss funktion. Gordon Lynch lyfte i sin antologi att det är tack vare studiet av populärkultur och religion som man kan få insikt i hur människor blir påverkade av det i vardagen. Lynch menar också att populärkultur i samband med religion kan bredda våra kunskaper om just religion. Caralee Adams och John Rucynski skriver båda två att det är bra att använda sig av populärkultur i sin undervisning för att underlätta för eleverna att uppnå kunskapskraven. Men det är också viktigt att man som lärare väljer relevant populärkultur för det arbetsområde man ska gå igenom med eleverna för att det ska fylla ett syfte. Thomas Turner skriver att populärkulturen spelar så pass stor roll i människors liv eftersom den finns överallt i samhället. Men man måste också tänka på att viss populärkultur kan medföra viss problematik. Ska man till exempel använda sig av någon film i undervisningen måste man som lärare tänka på att det först och främst ska vara ett språk som eleverna kan förstå (inte för avancerat t.ex.) eller att filmen kanske inte är för våldsam för yngre elever.

Med andra ord, efter att ha läst igenom den tidigare forskning som har lyfts för uppsatsen, måste populärkulturen uppnå vissa kriterier för att anses vara lämplig i skolundervisningen. Utifrån de olika tidigare forskning som använts för undersökningen har jag kommit fram till ett antal punkter som man bör följa för att kunna hitta lämplig populärkultur att använda sig av.

- Man bör tänka på att det ska intressera eleverna.
- Den ska undersökas ifall den är relevant för arbetsområdet innan den införs i skolundervisningen.
- Den ska undersökas i vilket syfte den ska användas för och hur den skall hjälpa eleverna att nå kunskapskraven.
- Den ska kontrolleras först för att se så att den inte är för avancerad eller våldsam för eleverna.

Dessa punkter i mitt teorikapitel kommer att guida mig genom min undersökning.

4. Bakgrund

4.1 Religionskunskap 2

Undervisningen i religionskunskap på gymnasiet ska syfta till att eleverna fördjupar, breddar och utvecklar sina kunskaper om olika religioner, livsåskådningar och etiska förhållningssätt. Därför ska religionsundervisningen ha en utgångspunkt i samhällssyn och undervisningen ska också vara öppen i frågor om livshållningar, människors olikheter och livsstilar. Religionsundervisningen ska också syfta till att eleverna kan förstå och analysera hur religioner/livsåskådningar kan förhålla sig till sexualitet, socioekonomisk bakgrund, etnicitet och kön.⁴³ Religionskunskap 2 är en kurs på gymnasiet som omfattar 50 poäng och är en fortsättningskurs som man kan läsa efter att man har läst religionskunskap 1.

Religionskunskap 2 är obligatorisk för elever som läser den samhällsvetenskapliga inriktningen, men är valbar för resterande gymnasieinriktningar. Kunskapskraven för religionskunskap 2 är de som eleverna kommer att arbeta mot för att uppnå, alla elever ska kunna ha möjlighet att nå så långt som möjligt. Jag listar de kunskapskrav för betyget A som är relevanta till det centrala innehåll som undersökningen bygger på.

- I sin analys förklarar eleven **komplexa** samband och drar **välgrundade och nyanserade** slutsatser om hur de förhåller sig till aktuella samhällsfrågor.⁴⁴
- Vidare kan eleven **utförligt och nyanserat** redogöra för hur religioner och livsåskådningar kan ha betydelse för människors upplevelse av identitet.⁴⁵

Skolverket skriver i sitt dokument ”Alla kommentarer” om Religionskunskap 2 att t.ex. TV-serier, filmer och böcker kan använda sig av så kallade nyreligiösa uttryck som t.ex. ordet ”häxkonst”.

---

⁴³ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 137, Stockholm: Skolverket

⁴⁴ Ibid, s 137

⁴⁵ Ibid, s 137

4.2 Populärkultur

Eftersom en stor del av undersökningen är baserat på populärkultur tycker jag att det är viktigt att lyfta begreppet populärkultur. Det kan vara nyttigt att få en definition av själva begreppet, eftersom det är enkelt att säga ”populärkultur” men ibland vet man inte vad det är som är inkluderat i begreppet.

Simon Lindgren skriver i sin bok *Populärkultur* att begreppet kan vara väldigt svårt att definiera. Men han menar att populärkultur är något som många människor kan uppskatta⁴⁶ och att populärkultur är en sorts masskultur.⁴⁷ Med andra ord är det som kan definieras som populärkultur kommersiell, lättillgänglig och folklig.⁴⁸

---

⁴⁶ Simon Lindgren, 2012, *Populärkultur*, s 33, Liber: Stockholm

⁴⁷ Ibid, s 39

⁴⁸ Ibid, s 46

4.3 The Burka Avenger (2013)

The Burka Avenger är en animerad tv-serie som är skapad av ett pakistanskt produktionsbolag. Tv-serien handlar om en kvinnlig karaktär som bor i ett muslimskt fiktivt samhälle där man får följa henne i hennes kamp om allas rätt till utbildning, fred och rättvisa oavsett vilket kön.⁴⁹ Avsnittet handlar om huvudkaraktären Jiya och hennes mål och önskan om att alla ska ha rätt till utbildning oavsett vilket kön de har. Anledningen till att jag valde just The Burka Avenger som en av två delar att analysera i den här undersökningen är för att när jag väl läste om serien blev jag väldigt intresserad och imponerad över hur en serie som The Burka Avenger har kunnat sätta ett sådant avtryck. Det är inte heller så att serien handlar om t.ex. Profeten Muhammed utan det handlar för en gångs skull om muslimska kvinnor. Anledningen till att jag lyfter Profeten Muhammed som ett exempel i tv-animation är för att jag tidigare bara har stött på en animerad film om Profeten Muhammed.⁵⁰ Jag tycker också att The Burka Avenger passar in på de kriterier jag listade upp i mitt teorikapitel.

4.4 Modig (2012)

Modig är en animerad film som är producerad av Pixar och distribuerad av Walt Disney Pictures. Filmen utspelar sig i Skottland under forntiden och man får följa en ung kvinna som heter Merida.⁵¹ Hon är dotter till en skotsk kung och hon är väldigt skicklig med pil och båge, och är också väldigt impulsiv. Filmen handlar om att Merida måste gifta sig med en man för att kunna föra vidare traditionerna från sin egen familj. Men Merida vill inte göra det bara för att hon måste och därför trotsar hon en urgammal skotsk sed och skapar kaos bland alla lorder i Skottland. Modig var en stor satsning av Pixar/Disney där en kvinnlig karaktär är huvudkaraktären i filmen, och i tidigare filmer av Pixar/Disney har majoriteten av hjältekaraktärerna varit en manlig huvudkaraktär.⁵² Anledningen till att jag valde Modig för den här undersökningen är för att jag känner att precis som The Burka Avenger fokuserar Modig på en kvinnlig huvudkaraktär som har en stark personlighet. Jag tycker också att Modig passar in på de kriterier jag listade upp i mitt teorikapitel.

---

⁴⁹ The Burka Avenger, 2015. <http://www.burkaavenger.com/about> (Hämtad 2015-05-25)

⁵⁰ Muhammad – The Last Prophet, 2002. <https://www.youtube.com/watch?v=vGxVWDLO87I> (Hämtad 2015-09-12)

⁵¹ Disney Sverige, 2015. <http://www.disney.se/modig/#berattelsen> (Hämtad 2015-05-25)

⁵² Disney Movies list, 2015. <http://www.disneymovieslist.com/disney-movies.asp> (Hämtad 2015-09-12)

5 Resultat

5.1 Hur kan jag använda mig av *The Burka Avenger* i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet ”*Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet*” i Religionskunskap 2 i Gyll?

Det första avsnittet av *The Burka Avenger* som användes för undersökningen var 22 minuter långt, och alla karaktärer pratade urdu men det var även engelsk text på så man kunde hänga med på vad karaktärerna sa. Avsnittet började med att man introducerade huvudkaraktären Jiya och hennes bakgrund, hon blev föräldralös som barn och blev då adopterad av en man och en kvinna. Mannen blev sedan Jiyas mentor och tränade henne i Takht Kabaddi (Takht Kabaddi är en fiktiv kampsport men man skulle kunna säga att det är ungefär motsvarigheten till vad Kung Fu är i de asiatiska länderna). Men istället för att slåss med vapnen slogs hon med böcker och penna och syftet med hennes träning var att hon skulle slåss för rättvisa, fred och utbildning för alla oavsett kön eller samhällsklass.⁵³ Jiya är inte bara *The Burka Avenger*, utan hon är också lärarinna på den lokala flickskolan i byn och är väldigt omtyckt av barnen i skolan. En av hennes elever, Ashu, ser upp till Jiya och tycker att hon är hennes förebild.

I detta avsnitt får man bevittna hur den onda karaktären Baba Bandook planerar att stänga ner flickskolan i byn eftersom han anser att flickor inte ska utbilda sig. Han menar på att flickor inte behöver utbildning eftersom dem bara ska vara hemma och ta hand om sin familj och hemmet. Det behöver flickorna ingen utbildning till, menar Baba Bandook.⁵⁴ Hans partner, Vadero Pajero, hade fått välgörenhetspengar av investerare som ville lägga pengar på flickskolan men han ville behålla pengarna för sig själv eftersom han också ansåg att det inte behövdes en flickskola då flickor inte bör utbilda sig utan bara pojkar. Baba Bandook lyckas stänga ner flickskolan och säger åt hela byn att ingen flicka ska utbilda sig utan de ska vara hemma och ta hand om hemmet med sin mamma. Ashu säger emot Baba Bandook och undrar var flickorna istället ska göra om dem inte får gå i skolan, hon menar på att dem måste få gå i skolan för att det är dem som är framtiden. Baba Bandook lägger inte någon större vikt i vad Ashu säger utan skrattar mer åt henne. Då dyker *Burka Avenger* upp och säger åt Baba Bandook att öppna flickskolan igen eftersom att alla har rätt till utbildning. Baba Bandook gör motstånd men då slåss *Burka Avenger* med sina böcker och lyckas vinna över Baba Bandook och hans tre män. *Burka Avenger* slår upp låsen till skolan med sin penna och återigen är flickskolan öppen så att flickorna kan få sin utbildning.⁵⁵

---

⁵³ *The Burka Avenger*, <https://www.youtube.com/watch?v=XahbqLdCVhE>, minut 00:30

⁵⁴ *The Burka Avenger*, <https://www.youtube.com/watch?v=XahbqLdCVhE>, minut 07:56

I slutet av avsnittet hålls en konsert på flickskolans skolgård och det är artisten Haroon som sjunger. Han sjunger om att så länge man behåller sin tro så försvinner allt det onda, och ifall man behåller sin tro kommer man lyckas i livet. När avsnittet är slut och eftertexterna har rullat klart dyker Burka Avenger upp och säger några korta ord om att man ska vilja utbilda sig och man ska inte vara rädd för att kämpa för sin rätt till utbildning eftersom ”whether you are a boy or a girl, education is your right”.⁵⁶ Hon säger också att böcker och pennor kan bli ens bästa vänner.

I Gy11 står det att eleverna genom sin utbildning ska få förståelse för alla människors lika värde och att det ska vara jämställt mellan män och kvinnor i världen.⁵⁷ Dessa två värden är alltså två saker som skall genomsyra skolundervisningen och gestaltas för eleverna så att de själva tänker på det. Eftersom de grundläggande värdena är något som skall genomsyra skolundervisningen kan man koppla ihop det till det centrala innehållet som behandlas i uppsatsen eftersom det centrala innehållet behandlar bland annat jämställdhet och lika värde. The Burka Avenger behandlar främst frågan kring jämställdheten mellan män och kvinnor, och allas rätt till utbildning. Det är en kvinnlig karaktär som har en väldigt stark personlighet och som kämpar för allas människors rätt till utbildning och jämställdhet i den byn hon bor i.

The Burka Avenger är skapad och producerad av ett pakistanskt förlag där majoriteten av skaparna har en muslimsk bakgrund men trots detta visar tv-serien stor kritik mot hur många muslimska samhällen än idag ser ut. Det finns flick- och pojkskolor i till exempel Pakistan men det finns också islamister som anser att flickorna inte behöver utbildning utan de behöver bara lära sig hur de ska ta hand om hemmet och familjen. På detta sätt är The Burka Avenger en bra tv-serie att använda sig av i sin religionsundervisning när man jobbar med det centrala innehållet ”religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet” eftersom det behandlar identitet, tillhörighet och jämställdhet. På vilket sätt? Eftersom den elaka karaktären Baba Bandook vill stänga ner flickskolan men hela byn tycker att det är fel eftersom att även flickor har rätt till eftersom alla är lika mycket värda oavsett kön. I Koranen står det att män och kvinnor delar samma andliga natur och ska därför inte göras någon skillnad på.⁵⁸

---

⁵⁵ *The Burka Avenger*, <https://www.youtube.com/watch?v=XahbqLdCVhE>, minut 15:30

⁵⁶ *The Burka Avenger*, <https://www.youtube.com/watch?v=XahbqLdCVhE>, minut 20:05

⁵⁷ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 5, Stockholm: Skolverket

⁵⁸ Muhammed Knut Bernström, 2002, *Koranens budskap: med kommentarer och noter*, Koranen 4:1, Stockholm: Proprius

Det finns dock muslimer som har tolkat islam på det sätt att kvinnan står under mannen och att hon ska lyda honom, att kvinnan ska vara hemma och ta hand om hemmet istället för att utbilda sig. The Burka Avenger vill motbevisa detta och därför tror jag också att dem har valt att ha en kvinnlig huvudkaraktär. I avsnittet säger Ashu att det är flickornas rätt till utbildning för utan utbildning kan dem inte fostra framtiden, eftersom dem själva är framtiden. Flickor måste också vara utbildade för att kunna utbilda sina framtida barn och för att lära dem rätt och fel, säger hon. Detta är något som The Burka Avenger styrker i slutet av avsnittet då hon säger att oavsett om man är pojke eller flicka så har man rätt till utbildning.

The Burka Avenger kan användas i religionsundervisningen för att ge ett annat perspektiv på det centrala innehållet som har legat till grund för undersökningen, eftersom tv-serien behandlar människors lika rätt till utbildning, oavsett kön. Man får se det ur ett muslimskt perspektiv fast med en mer modern syn på det, eftersom dem fokuserar på att det ska vara ett jämställt samhälle där både kvinnor och män ska ha lika mycket rätt till t.ex. utbildning. Genom att titta på The Burka Avenger och sen få examinerande uppgifter i samband med tv-serien kan eleverna uppnå kunskapskraven för A som berör det centrala innehållet, när det berör världsreligionen Islam. The Burka Avenger kan vara ett hjälpmedel för eleverna att förstå hur religionen kan ha betydelse för människors upplevelse av identitet och jämställdhet. Kunskapskraven för A som berör det centrala innehållet är:

- I sin analys förklarar eleven **komplexa** samband och drar **välgrundade och nyanserade** slutsatser om hur de förhåller sig till aktuella samhällsfrågor.⁵⁹
- Vidare kan eleven **utförligt och nyanserat** redogöra för hur religioner och livsåskådningar kan ha betydelse för människors upplevelse av identitet.⁶⁰

Men på vilket sätt kan jag använda mig av The Burka Avenger i min religionsundervisning? Efter att ha tittat på avsnittet och analyserat det kan jag konstatera att väldigt mycket fokus ligger på könsroller och en genusdiskussion i serien. Med andra ord kan man använda sig av The Burka Avenger när man diskuterar könsroller och genus kontra religion, och sen dra samband mellan dessa och hur vårt samhälle är uppbyggt idag. Man kan också komplettera området med en diskussion kring muslimsk feminism kopplat till The Burka Avenger.

---

⁵⁹ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 137, Stockholm: Skolverket

⁶⁰ Ibid, s 137

5.2 Hur kan jag använda mig av *Modig* i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet ”*Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet*” i Religionskunskap 2 i Gyl I?

Modig börjar med att man får se den unga prinsessan Merida med sin mamma Elinor och pappa Fergus ute på en äng mitt i skogen där dem ska fira hennes födelsedag. Filmen utspelar sig i det medeltida Skottland och Merida tillhör den skotska klanen Dun Broch. Merida är den enda flickan i sin familj och även den äldsta, därför är det enligt tradition hon som skall bli drottning och ta över kungadömet efter hennes pappa och mamma. På sin födelsedag får hon en pilbåge av sin pappa, vilket hennes mamma inte uppskattar eftersom att flickor (speciellt inte prinsessor) inte ska använda sig av vapen.⁶¹ Merida växer så småningom upp och hennes passion för bågskytte har bara vuxit starkare. En dag efter att hon varit ute på en ridtur i skogen och tränat bågskytte kommer hon hem för att äta middag med sina föräldrar och tre småbröder. Där berättar hennes mamma Elinor att de tre andra klanerna i området ska presentera varsin kandidat för att bli Meridas make och därmed kung. Merida tycker inte om detta eftersom hon anser att hon inte är redo för ett äktenskap och hon vill verkligen inte gifta sig, utan hon vill bara vara fri. Meridas mamma påminner Merida om att detta är hennes öde och att det är det här dem har förberett Merida för hela hennes liv.⁶²

De tre klanerna Macintosh, MacGuffin och Dingwall kommer till slottet där Merida och hennes familj bor. Varje klan presenterar sin kandidat för Merida och hennes föräldrar, och det är Merida som skall välja vilken sorts utmaning kandidaterna skall göra för att ”vinna” Merida.⁶³ Kandidaterna är de förstfödda från varje klan som ska tävla om Meridas hand och då får Merida en idé. Eftersom hon är den förstfödde i klanen Dun Broch så kan även hon tävla för sin hand, så därför väljer Merida bågskytte som utmaning för alla kandidater. Det ingen vet om är att Merida också har tänkt tävla i utmaningen, för att slippa bli trolovad med någon hon inte vill.⁶⁴ Merida låter de tre kandidaterna skjuta sina pilar innan hon själv ställer sig upp och skjuter sina pilar, och hon är den som har skjutit bäst. Drottning Elinor blir rasande på Merida eftersom hon anser att en prinsessa inte skall bete sig på det här viset och Merida håller inte med sin mamma eftersom hon anser att hon inte är sin mamma, och hon vill leva sitt eget liv.⁶⁵

---

⁶¹ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 02:32

⁶² *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 14:03

⁶³ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 23:37

⁶⁴ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 24:36

⁶⁵ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 28:41

Merida rymmer hemifrån och rider ut i skogen där hon stöter på en häxa. Häxan säger att hon kan hjälpa Merida med det som bekymrar henne. Merida säger att hon vill ha hjälp med att få hennes mamma att ändra sig och låta Merida leva sitt eget liv. Då bakar häxan en kaka till Merida som hon ska ge till sin mamma och säger att kakan kommer förändra hennes mamma och sen kommer ödet ha sin gång.⁶⁶ Merida tar med sig kakan hem till sin mamma och ger den till henne och säger att det är en ”fredsgåva” eftersom dem hade tjafsat och Merida ville bli vän med sin mamma igen.

Drottningen äter kakan och börjar genast känna sig lite dålig så Merida följer sin mamma upp till hennes rum. Det Merida inte visste om är att kakan förvandlade hennes mamma till en björn och inom två dagar måste de göra allt de kan för att bryta förtrollningen annars förblir hennes mamma en björn.⁶⁷ Det enda som kan bryta förtrollningen är om Merida kan tyda vad häxan menade med ”ödet vara förändrat, se inom dig. Knyt förbindelsen som är riven av stolthet”.⁶⁸ Merida och hennes mamma påbörjar resan för att få Elinor att bli en vanlig människa igen och genom detta måste dem umgås mycket ihop och de börjar mer och mer förstå varandra, även fast Elinor är en björn. Merida berättar för sin mamma att hon är ledsen för att hon har varit så självisk och inte insett att hennes beslut har påverkat fler människors öde än hennes eget.⁶⁹

I slutet av filmen ser man hur den sista soluppgången är på väg och Merida har inte lyckats bryta förtrollningen och blir alldeles förtvivlad. Hon ber ännu en gång om ursäkt till sin mamma och säger att hon älskar henne och att hon vill ha tillbaka henne. Hon menar att hon inte är hel utan sin mamma och känner sig vilsen utan henne vid sin sida. Detta är beviset på att Merida har sökt inom sig och hittat tillbaka till förbindelsen mellan henne och hennes mamma.⁷⁰ Merida talar då till alla fyra klaner och säger att man har rätt att välja sin egen väg och sitt eget öde, man skall inte bli tvingad till något man inte vill för då är man inte sig själv.⁷¹

---

⁶⁶ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 37:21

⁶⁷ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 41:04

⁶⁸ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 49:37

⁶⁹ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 66:08

⁷⁰ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 80:03

⁷¹ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 85:06

Filmen utspelar sig i det medeltida Skottland och det medeltida Skottland var kristet.⁷² Men trots detta tycker jag inte att kristendomen spelar en så stor roll i filmen och filmens handling. Det som ligger i fokus i den här filmen tycker jag är människans identitet och ödet, vilket är viktiga frågor att diskutera. Merida som är huvudkaraktären i den här filmen är född in i en kunglig familj där hon är tvingad till att vara någon som hon kanske själv inte vill. Hon känner att det inte är hennes riktiga identitet utan hon vill ju vara den hon själv vill vara, inte den hon blir tvingad till. I filmen kan man tro att det bara är kvinnan som inte har en egen röst, eftersom fokus ligger på Merida och att hon inte får välja själv vad hon ska göra. Men i slutet av filmen får man också se hur de manliga kandidaterna till Meridas trolovning säger att de själva vill välja vilka de ska bli kära i och gifta sig med. De menar att varje människa själva ska få välja sin egen väg, oavsett vem man är.⁷³

Huvudbudskapet med filmen *Modig* är jämställdhet. Att det ska vara lika stor frihet för både flickor och pojkar att få välja vad dem vill göra med sitt liv och vilken väg de vill gå. Bara för att man är född in i en viss familj, kultur eller religion betyder inte det att ens identitet är förutbestämd. *Modig* visar att man kan gå sin egen väg, bara man gör det som hjärtat vill. Men bara för det ska man inte sära folk på vägen eftersom man ska känna tillhörighet till sin omgivning. *Modig* kan användas i religionsundervisningen när man vill diskutera frågor kring människors identitet, tillhörighet, gemenskap och synen på jämställdhet eftersom jag anser att filmen lyfter upp alla dessa frågor. Filmen kan skapa diskussion om människans identitet och om det är förutbestämt beroende på vart man föds och i vilken familj man föds i. *Modig* kan precis som *The Burka Avenger* hjälpa eleverna att uppnå kunskapskraven för betyget A eftersom *Modig* berör frågor om människors identitet och man kan även dra kopplingar till aktuella samhällsfrågor. Kunskapskraven för betyget A:

- I sin analys förklarar eleven **komplexa** samband och drar **välgrundade och nyanserade** slutsatser om hur de förhåller sig till aktuella samhällsfrågor.⁷⁴
- Vidare kan eleven **utförligt och nyanserat** redogöra för hur religioner och livsåskådningar kan ha betydelse för människors upplevelse av identitet.⁷⁵

---

⁷² Nationalencyklopedin, <http://www.ne.se.bibl.proxy.hj.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/skottland#förhistoria>, hämtad 2015-09-16

⁷³ *Modig*, DVD, Pixar/Disney, minut 69:03

⁷⁴ Skolverket, 2011, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, s 137, Stockholm: Skolverket

⁷⁵ *Ibid*, s 137

6 Diskussion av resultat

Både Modig och The Burka Avenger är animerade och riktar sig mot unga människor, kanske väldigt unga människor. Att använda sig av animerade filmer i skolundervisningen brukar vara uppskattat av elever eftersom eleverna oftast är vana vid katederundervisning eller liknande. Det är inte vanligt med att lärare använder sig av populärkultur i form av animerade filmer i skolundervisningen överlag. Av egen erfarenhet kan jag säga att jag inte fick uppleva det värst mycket under min skoltid som elev. Även under mina VFU-perioder som lärarstudent har jag använt mig av populärkultur (läs Disney) i min religionsundervisning och det har alltid varit uppskattat av mina elever då de tycker att det är kul att få se hur något så vardagligt som film faktiskt kan ha inspiration från skolämnen som t.ex. religionskunskap.

Undersökningen syftade till att se ifall ett avsnitt ur The Burka Avenger och filmen Modig skulle kunna hjälpa eleverna i religionsundervisningen att uppnå det centrala innehållet ”Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet” i religionskunskap 2, och på vilket sätt. Efter att ha tittat på och analyserat både The Burka Avenger och Modig ett par gånger kunde jag presentera ett resultat i det tidigare kapitlet.

Att använda sig av The Burka Avenger i sin religionsundervisning är något jag faktiskt skulle kunna tänka mig att göra när jag väl ska börja arbeta som lärare eftersom jag tycker att The Burka Avenger är som en frisk fläkt när det kommer till Islam, om det hade varit så att mina elever hade varit yngre. Efter att ha tittat på både Modig och The Burka Avenger och analyserat dem kan jag, enligt min egen uppfattning, konstatera att The Burka Avenger kanske riktar sig mot en betydligt yngre publik än gymnasieelever. Serien kan framstå som lite för barnlig för gymnasieelever, men serien kan vara mer mottaglig vid yngre elever (grundskoleelever eller högstadieelever). Men trots detta kan det ändå vara en så kallad frisk fläkt i religionsundervisningen, speciellt om man vill diskutera genus och könsroller i religioner. Produktionen för The Burka Avenger har i princip skapat en politisk serie för att visa en ståndpunkt, och den är att de anser att alla människor oavsett kön har rätt till utbildning och att alla människor är lika mycket värda. På det sättet kan serien The Burka Avenger öppna upp ögonen för eleverna och göra att deras fördomar minskar.

Modig däremot har inte en tydlig koppling till religion så som The Burka Avenger har. Fokus i Modig ligger istället på att huvudkaraktären Merida vill vara den hon faktiskt är utan att bli tvingad till något annat. Hennes personliga identitet är något som hon slåss för i filmen, hon anser att bara för att hon är en prinsessa så betyder inte det att hon inte kan använda pilbåge och göra saker som anses vara mer ”manliga”. Därför kan Modig vara en film som man kan använda sig i sin religionsundervisning om man vill diskutera frågor som identitet, tillhörighet och jämställdhet. Dessa frågor är också viktiga att diskutera i religionsundervisningen eftersom de kan ha koppling till livsfrågor, etik och moral i religionsundervisningen.

Att använda sig av populärkultur i sin undervisning är något jag är positiv till, så länge man faktiskt undersöker den populärkultur man vill använda så att den är relevant för det man ska göra. Det är ett annat sätt att intressera eleverna och så länge man kan applicera populärkulturen på kunskapskraven som arbetsområdet arbetar mot och eleverna kan uppnå kunskapskraven så är det en absolut godkänd arbetsform. Genom den här undersökningen har jag insett att det är väldigt viktigt att man faktiskt tar sig tiden till att först kolla igenom populärkulturen först innan man väljer att införa den i sin undervisning. Det måste vara relevant material som eleverna får ta del av. Frågan är också ifall det är så att den utvalda populärkulturen kan hjälpa eller stjälpa eleverna i att uppnå kunskapskraven som arbetsområdet berör.

Huvudfrågan med den här uppsatsen var att undersöka om populärkultur i form av filmer och tv-serier kan hjälpa elever att uppnå kunskapskraven i religionsundervisningen. I kapitlet tidigare forskning har jag lyft flera olika forskningar där dem diskuterar populärkultur i skolundervisningen och huruvida det kan hjälpa eleverna i skolan om läraren använder sig av populärkultur i sin undervisning. För att man ska kunna använda sig av populärkultur i sin religionsundervisning bör man tänka på vissa saker.

- Man bör tänka på att det ska intressera eleverna.
- Den ska undersökas ifall den är relevant för arbetsområdet innan den införs i skolundervisningen.
- Den ska undersökas i vilket syfte den ska användas för och hur den skall hjälpa eleverna att nå kunskapskraven.
- Läraren ska läsa sig in på arbetsområdet för att se ifall man kan applicera någon bra populärkultur i arbetsområdet.
- Den ska kontrolleras först för att se så att den inte är för avancerad eller våldsam för eleverna.

Jag kan applicera The Burka Avenger och Modig på vissa punkter i min teori, men inte alla. Att använda mig av The Burka Avenger och Modig kan intressera mina elever eftersom det blir ett annorlunda inslag i religionsundervisningen att visa film. Frågan är dock om eleverna efter en stund in i avsnittet av The Burka Avenger kanske känner att den är för barnslig och hade önskat att jag skulle visa någon mer ”vuxenproducerad” film för dem. Modig kan nog intressera eleverna mer än vad The Burka Avenger kan göra, trots att Modig är animerad. Anledningen till varför jag tror det är för att Modig är på ett sätt bättre animerad än vad The Burka Avenger är. Modig har unga karaktärer i filmen men trots det används inte ”barnsliga” röster för att visa hur unga karaktärerna är så som det är i The Burka Avenger. Med andra ord kan jag efter att ha genomfört min undersökning tycka att The Burka Avenger kanske inte är något jag skulle använda i min religionsundervisning för gymnasieelever.

Både The Burka Avenger och Modig är relevant för arbetsområdet, tycker jag. Båda två skulle kunna användas i diskussioner kring genus och könsroller. Efter att ha analyserat båda två kan jag också konstatera att varken någon av dem är för våldsamma för att använda sig i religionsundervisningen för gymnasieelever. Som jag nämnt ovan så är det kanske så att vissa elever känner att speciellt The Burka Avenger är för barnslig för att titta på, men trots detta kan serien väcka diskussioner kring genus och könsroller. Kanske skulle jag ha kunnat använda mig av icke-animerade filmer som Noah eller Exodus istället för de två jag hade valt av undersökningen, eftersom de kanske hade intresserat eleverna mycket mer.

Om jag utgår från den teorin och tidigare forskning som jag presenterade i uppsatsen anser jag att båda filmerna är relevanta för att använda sig i sin religionsundervisning. Både The Burka Avenger och Modig kan intressera eleverna eftersom det blir en helt annan sorts undervisning, båda två är relevanta för arbetsområdet som har undersökts. Eleverna kan även med hjälp av både The Burka Avenger och Modig uppnå kunskapskraven. All den tidigare forskning som har presenterats i uppsatsen talar för att lärare ska använda sig av någon sorts populärkultur (film, musik, bilder, tidningar etc.) i skolundervisningen eftersom det intresserar eleverna på ett helt annat sätt. Men det man bör ha i åtanke när man väljer att använda sig av någon sorts populärkultur är att den måste vara relevant för just det arbetsområde som är aktuellt. Med andra ord måste läraren göra en djupare analys av den populärkultur hen vill använda sig av och se att den förhåller sig till arbetsområdet och kunskapskraven för arbetsområdet.

7 Sammanfattning

Syftet med uppsatsen var att göra en didaktisk fallstudie för att se hur man kan använda sig av populärkultur i sin religionsundervisning. Tv-serien *The Burka Avenger* och filmen *Modig* är populärkulturen som kommer att användas i undersökningen. Frågeställningarna för undersökningen är:

- Hur kan jag använda mig av *The Burka Avenger* i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet *Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet* i Religionskunskap 2 i Gy11?
- Hur kan jag använda mig av *Modig* i min religionsundervisning i koppling till det centrala innehållet *Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet* i Religionskunskap 2 i Gy11?

Det material som användes för undersökningen var ett avsnitt ur tv-serien *The Burka Avenger*, filmen *Modig* samt det centrala innehållet ”Religioners och livsåskådningars betydelse för människors identitet, tillhörighet, gemenskap och syn på jämställdhet” som finns i kursplanen religionskunskap 2 för gymnasiet.

Eftersom uppsatsen syftade till att undersöka hur man kan använda sig av populärkultur som *The Burka Avenger* och *Modig* i religionsundervisningen är undersökningen en uppsats med ett didaktiskt inslag. Den mest lämpliga metoden för en uppsats med ett didaktiskt inslag som denna är att använda sig av en kvalitativ metod. Utöver det användes också en filmanalys som metod för undersökningen. De frågor som användes för filmanalysen var kopplade till det centrala innehållet och kunskapskraven som användes för undersökningen, likt ett observationsschema.

- Vilken religion (om någon) riktar sig *The Burka Avenger* respektive *Modig* in sig på?
- Vilken betydelse (om någon) har religionen i *The Burka Avenger* respektive *Modig* för t.ex. synen på jämställdhet?
- Spelar religionen stor roll i *The Burka Avenger* respektive *Modig*?
- Verkar det finnas någon sorts identitetskras i *The Burka Avenger* respektive *Modig* hos huvudkaraktären/huvudkaraktärerna och/eller övriga karaktärer?

Den tidigare forskningen som har lyfts upp i uppsatsen har alla haft samma åsikt om att populärkultur som man vill använda sig av i skolundervisningen måste uppnå vissa mål för att anses vara lämplig. De punkter som den tidigare forskningen är överens om är att populärkulturen som man vill använda sig av i skolundervisningen bör...

- Intressera eleverna.
- Undersökas så att den är relevant för arbetsområdet.
- Undersökas i vilket syfte den ska användas för och hur den ska hjälpa eleverna att nå kunskapskraven.
- Läraren läsa sig in på arbetsområdet för att se ifall man kan applicera någon bra populärkultur i arbetsområdet.
- Den kontrolleras först för att se så att den inte är för avancerad eller våldsam för eleverna.

Undervisningen i religionskunskap på gymnasiet ska syfta till att eleverna fördjupar, breddar och utvecklar sina kunskaper om olika religioner, livsåskådningar och etiska förhållningssätt. Därför ska religionsundervisningen ha en utgångspunkt i samhällssyn och undervisningen ska också vara öppen i frågor om livshållningar, människors olikheter och livsstilar.

Både Modig och The Burka Avenger är animerade och riktar sig mot unga människor. Att använda sig av animerade filmer i skolundervisningen brukar vara uppskattat av elever eftersom eleverna oftast är vana vid katederundervisning eller liknande. Det är inte vanligt med att lärare använder sig av populärkultur i form av animerade filmer i skolundervisningen överlag. Att använda sig av populärkultur i sin undervisning är något jag är positiv till, så länge man faktiskt undersöker den populärkultur man vill använda så att den är relevant för det man ska göra. Det är ett annat sätt att intressera eleverna och så länge man kan applicera populärkulturen på kunskapskraven som arbetsområdet arbetar mot och eleverna kan uppnå kunskapskraven så är det en absolut godkänd arbetsform.

8 Källförteckning

8.1 Käll- och litteraturlista

Bernström, Mohammad Knut, *Koranens budskap: med kommentarer och noter*, Proprius, Stockholm, 2002

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2., [rev.] uppl., Liber, Malmö, 2011

Lindgren, Simon, *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*, 2., [rev.] uppl., Liber, Stockholm, 2009

Ekstrand, Thomas, Gustafsson, Gabriella & Junus, Petra, *Religionsvetenskap: en inledning*, Studentlitteratur, Lund, 2001

Grenholm, Carl-Henric, *Att förstå religion: metoder för teologisk forskning*, Studentlitteratur, Lund, 2006

Hermansson Adler, Magnus, *Historieundervisningens byggestenar: grundläggande pedagogik och ämnesdidaktik*, 2. uppl., Liber, Stockholm, 2009

Liljegren, Bengt, *Att undervisa i historia: tusen och ett sätt att inspirera sina elever*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012

Lynch, Gordon (red.), *Between sacred and profane: researching religion and popular culture*, I B Tauris & Co Ltd, London, 2007

Löfstedt, Malin (red.), *Religionsdidaktik: mångfald, livsfrågor och etik i skolan*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2011

8.2 Elektroniska källor

Adams, Caralee. *Lessons in Pop – does pop culture belong in the classroom?*, 2011-10-25.

<http://www.scholastic.com/teachers/article/lessons-pop>

Disney Sverige, 2015, <http://www.disney.se/modig/#berattelsen> (Hämtad 2015-05-25)

IMDB.com, INC, 1990-2015. <http://www.imdb.com/title/tt3091810/> (hämtad 2015-05-22)

Morell, Ernerst. *Curriculum and Popular Culture: Building bridges and making waves.* (2000).

<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED442720.pdf>

Nationalencyklopedin, Skottlands förhistoria, www.ne.se, hämtad 2015-09-16

Nickoli, Angela M., Hendricks, Cindy., Hendricks, James E., Osgood, Emily. *Pop culture, crime and pedagogy. Journal of criminal justice education Vol. 14 No. 1* (2003). DOI: 10.1080/10511250300085711.

Rycunski Jr., John. *Using The Simpsons in EFL classes.* (2011).

http://americanenglish.state.gov/files/ae/resource_files/49_1_3_rucynski.pdf

The Burka Avenger, 2015. <http://www.burkaavenger.com/about> (Hämtad 2015-05-22)

Turner, Thomas T. *Using popular culture in the social studies. How to do it series. Series 2, No. 9.* (1979).

<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED178421.pdf>

8.3 Filmer/Serier

Modig, (2012), DVD, producent Mark Andrews, Pixar/Walt Disney Pictures, USA.

The Burka Avenger, (2013), www.youtube.com, Aaron Haroon Rashid, Unicorn Black Studios, Pakistan.